

gende opfordre Regeringen til paa ny at underkaste disse Forhold en alvorlig og fordomsfri Prøvelse. Tager Regeringen ikke Initiativet her, vil vi gøre det inden lang Tid, men endnu vil vi ikke slippe Haabet om, at Regeringen vil forstaa det, der for os staaar som Tidens Bud. En Forstaaelse paa dette Punkt mellem Venstre og Konservative vil med eet Slag forandre Regeringens Stilling og give den Muligheder for i Ro at udføre en virkelig betydningsfuld Gerning til Gavn for det danske Samfund; den vil med eet Slag give dette Ting et paa en lang Række Omraader virkelig handle-dygtigt Flertal, og dette vil have Mulighed for ved et dygtigt, samfundsmæssigt, ikke klassepræget Arbejde at genskabe eller at sikre, som man vil, den for Rigsdagen nødvendige Anseelse, som vil være alvorligt truet i vide Kredse, hvis Rigsdagen ogsaa under den nuværende, for vort hele Samfund saa skæbnsvangre Tilstand skulde visé sig at mangle Handlekraft.

Rode: Denne Forhandling er et Offer til det konventionelle. Det er rigtigt sagt af tidligere Talere, at der intet egentligt politisk Grundlag er for Debatten i disse Dage. Den Finanslov, i Anledning af hvilken Debatten føres, er kendt og gennemdrøftet; de Ændringer, som den nuværende Regering har bebudet, og som er Udtrykket for den nye politiske Situation, er ukendte. Hvorledes Regeringen vil udforme den højtærede Statsministers Tales i neutrale Vendinger holdte Program, er ligeledes ukendt; de yderligere Antydninger, som Venstres ærede Ordfører i Gaar fremsatte, var saa vage og lidet klagørende, at de vel for saa vidt kunde have været sparet. Endelig er Regeringens Adkomst til at gøre et Forsøg paa at regere ubestridt. Ikke mindst er den ubestridt af det største Parti her i Rigsdagen, hvis Fører, da han traadte tilbage fra Regeringen, udtrykkeligt henviste til Venstres Formand som den, der var egnet til at danne den nye Regering.

Det er for saa vidt Socialdemokratiets Program for Regeringsdannelsen, der har sejret. Forud herfor var, som omtalt af andre Talere, efter Kongens Ønske gaaet et Forsøg paa at danne en Kriseregering af alle Partier. Denne Tanke vandt ingen Tilslutning hos Socialdemokratiet — naar jeg siger: ingen Tilslutning, er det dog maaske ikke helt rigtigt, men med en Bemærkning af det ærede Medlem Hr. Stauning i Gaar, at han var en Modstander af Hykleri, kan jeg maaske sige, at det kun var en formel Tilslutning, Socialdemokratiet gav til Tan-

ken om Dannelsen af et saadant Ministerium. Denne Tanke interesserede heller ikke de Konservative, der havde tilkendegivet modsatte Ønsker af Socialdemokratiets. Dettets Ønske var aabenbart en Frigørelse for Ansvarets Vanskeligheder, og den Tale, som det ærede Medlem Hr. Stauning i Gaar holdt, gav jo et overmaade lystigt, jeg kan maaske sige et noget overdreven lystigt Udtryk for Befrielse.

Spørgsmaalet om Muligheden for en Samlingsregering eller en Kriseregering blev i Virkeligheden overhovedet ikke drøftet. Det ærede Medlem Hr. Pürschel har i en Artikel efter disse Forhandlingers Afslutning kritiseret Formen for Forhandlingen og ment, at andre Maader havde været nødvendige, saafremt overhovedet noget Resultat skulde kunne være naaet, og heri har det ærede Medlem ikke Uret; andre Maader havde været nødvendige, men de kunde kun være bragt til Anvendelse, saafremt der overhovedet havde været en Villie til at prøve Forsøget for Alvor. Planen strandede imidlertid paa Præliminærene, og jeg tror ikke, man skildrer Tilstanden under Forhandlingerne rigtigt, hvis man ikke tilføjer, at den nuværende Statsministers Interesse for Tanken om en Samlingsregering heller ikke var stor; han syntes aabenbart fristet af den Opgave, han nu har paataget sig.

Naar derimod det ærede Medlem Hr. Stauning i Gaar sagde, at den nuværende Finansminister, Neergaard, der ledede de da stedfundne Forhandlinger, og andre af Venstres Medlemmer tilbød et Samlingsministerium udelukkende paa Venstres Program, saa er dette urigtigt. Hvad Finansministeren opfordrede til at undersøge, var Muligheden for at danne et Ministerium paa det i de forskellige Partiers Valgprogram, hvorom der var Fællesskab, med Udelukkelse af de specielle Modsætninger og med et Forsøg paa at arbejde sig sammen om Opgaverne, efterhaanden som de meldte sig. Det betonedes udtrykkeligt under disse Forhandlinger, at Venstre ikke kunde vente en Samlingsregering dannet paa Gennemførelse af saadanne Bestanddele af Venstres Program, imod hvilke der var absolut Modstand fra andre Sider.

Jeg skal nu ikke komme ind paa en — ogsaa unødvendig — Kritik af hele Fremgangsmaaden, der utvivlsomt led af Svaghed; men der er i alt Fald ingen Aarsag til at fremstille Venstres Fremgangsmaade anderledes, end den virkelig var. At Tanken ikke blev realiseret, er derfor intet Vidnesbyrd om, at den er